

Fenntartható fejlődés az Európai Unióban

2011. évi jelentés az EU fenntartható fejlődési stratégiájának eddig elért eredményeiről

Összefoglalás

Összefoglalás

A fenntartható fejlődés az Európai Unió alapvető és átfogó célkitűzése, amely arra irányul, hogy folyamatosan javítsák a mostani és az eljövendő nemzedékek életminőségét és jólétét, a gazdasági fejlődés, a környezetvédelem és a társadalmi igazságosság összekapcsolása útján.

Az EU 2006. évi fenntartható fejlődési stratégiája (EU Sustainable Development Strategy, EU SDS) leírja, hogy az EU hogyan felelhet meg még jobban a fenntartható fejlődés jelentette kihívásnak. Az átfogó cél a polgárok életminőségének folyamatos javítása olyan fenntartható közösségek révén, amelyek hatékonyan kezelik és használják fel az erőforrásokat, és kiaknázzák a gazdaságban rejlő ökológiai és szociális innovációs lehetőségeket, biztosítva egyúttal a jólétet, a környezet védelmét és a társadalmi kohéziót.

Az EU SDS átfogó célkitűzése az életminőség javítása

A fenntartható fejlődést illetően elért eredmények mérése az EU SDS szerves részét képezi, és az Eurostat feladata az, hogy az EU fenntartható fejlődésre vonatkozó mutatói (EU sustainable development indicator, EU SDI) alapján két évente monitoringjelentést készítsen. Az Eurostat mindeközéig három monitoringjelentést tett közzé, egyet-egyét 2005-ben, 2007-ben, illetve 2009-ben. Ez a negyedik jelentés a stratégia célkitűzéseinek végrehajtásával és a főbb kihívásokkal kapcsolatosan elért eredményeket térképezi fel.

A stratégia szerves része az elért eredmények méréséhez mutatók alkalmazása

Az EU SDS általános és konkrét célkitűzéseket határoz meg, amelyek az Európai Unió fenntartható fejlődését hivatottak biztosítani. Ezen általános és konkrét célkitűzések alapján ez a jelentés mennyiségi értékelést ad arról, hogy az EU SDI-k által jelzett fejlemények fényében az EU megfelelő irányban tart-e.

Ez a jelentés az EU SDS általános és konkrét célkitűzéseinek irányában elért haladást értékeli

Az Európai Unió a fenntartható fejlődés útján halad előre?

Ennek a jelentésnek nem célja, hogy abszolút értékelést adjon az EU fenntarthatóságáról, hiszen nincs arra vonatkozó politikai vagy tudományos konszenzus, hogy milyennek kellene lennie a fenntarthatóság ezen állapotának, sem pedig arról, hogy a jelentésben ismertetett egyes mutatóknak mi lenne az optimális szintje. Inkább az a célja, hogy az EU SDS azon általános és konkrét célkitűzéseinek irányában elért haladást mérje, amelyek az Európai Uniót hivatottak a számára a fenntartható fejlődés hallgatólagosan meghatározott útján vezetni. Ez a jelentés, mint olyan, relatív értékelést ad arról, hogy az EU megfelelő irányba tart-e ezen általános és konkrét célkitűzések szempontjából. Ennek során a jelentés inkább a „fenntartható fejlődésre”, mintsem a „fenntarthatóságra” összpontosít¹.

Annak megítélése érdekében, hogy történt-e előrelépés a fenntartható fejlődés irányában, érdekes lehet az e jelentésben megjelenő, a főmutatókban tapasztalható tendenciák értékelését összehasonlítani a 2009-es jelentés értékeléseivel². Két tényező azonban nehézkessé teszi ezt az összehasonlítást. Először is a helyzetet bonyolítják a 2007 óta tartó időszak gazdasági és pénzügyi válságának zavaró hatásai. E fejezet következő szakasza megkísérel e hatások közül néhányat leírni. Másodsor, a két jelentésben használt adatállományok, konkrét célkitűzések és értékelési módszertanok között több eltérés van. E

¹ A fenntartható fejlődés fogalmát meg kell különböztetni a fenntarthatóság fogalmától. A „fenntarthatóság” egy rendszer jellemzője, amely a rendszer bizonyos állapotban bizonyos ideig történő fenntartását szolgálja. A fenntartható fejlődés fogalma egy folyamatra utal, amely a változást vagy a fejlődést magában foglalja. A stratégia célja „az életminőség folyamatos javításának megvalósítása”, lényege tehát az emberi jólét javítására irányuló folyamat fenntartása. A fenntartható fejlődés a stabil egyensúlyra való törekvés helyett inkább dinamikus fogalom, mely elismeri, hogy a változás az emberi társadalmak szerves sajátja.

² [Eurostat, Fenntartható fejlődés az Európai Unióban: 2009. évi jelentés az EU fenntartható fejlődési stratégiájának eddig elért eredményeiről, Luxemburg, az Európai Unió Hivatalos Kiadványainak Hivatala, 2009.](#)

különbségek kiegyenlítése céljából az előző jelentés értékelései a jelenlegi jelentésben használt adatállományokkal és módszertanokkal összhangban módosításra kerültek és ezek láthatóak az 1. táblázatban az eredeti 2009-es és a jelenlegi jelentés értékelései mellett.

1. táblázat: Összehasonlítás a 2009. évi és e kiadás fő mutatóinak értékeléséről³

SDI-téma	Fő mutató	2009. évi jelentés	Módosított 2009. évi értékelés	Jelenlegi jelentés
Társadalmi-gazdasági fejlődés	Az egy főre jutó reál GDP			
Fenntartható fogyasztás és termelés	Az erőforrások termelékenysége			
Társadalmi integráció	A szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség kockázata			
Demográfiai változások	Idősebb munkavállalók foglalkoztatási rátája			
Közegészségügy	Várható élettartam és egészségben eltöltött életek			
Éghajlatváltozás és energia	Üvegházhatásúgáz-kibocsátások			
	Megújulóenergia-fogyasztás			
Fenntartható közlekedés	A közlekedés energiafelhasználása a GDP-hez viszonyítva			
Természeti erőforrások	Madárfajok egyedszáma			
	A halállományok megőrzése			
Globális partnerség	Hivatalos fejlesztési támogatás			
Jó kormányzás	[Nincs fő mutató]	:	:	:

Bár a tizenegy fő mutató közül csak kettő mutatja ugyanazt az értékelési eredményt mindkét jelentésben (várható élettartam a „Közegészségügy” témából és a madárfaj mutató a „Természeti erőforrások” témából), ha a jelenlegi adatállományokat, konkrét célkitűzéseket és módszertant használták volna 2009-ben, hét mutató értékelése lenne azonos mindkét jelentésben. A már említett mutatók mellett, ezek közé tartozik „a gazdaság teljesítményétől való függetlenedést jelző” két mutató (az erőforrások termelékenysége és a közlekedés energiafelhasználása a GDP-hez viszonyítva), a szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség kockázata, a megújulóenergia-fogyasztás, valamint a halállományok megőrzése.

A fennmaradó négy mutató esetében tehát jelentős és valódi változások történtek. Ezek közül kettő helyzete vált kevésbé kedvezővé: az egy főre jutó reál GDP-é és az idősebb munkavállalók foglalkoztatási rátájáé. Másfelől kettő mutató helyzete kedvezőbbé vált: az üvegházhatásúgáz-kibocsátásoké, valamint a hivatalos fejlesztési támogatásé. Amint az a következő szakaszban ismertetésre kerül, a gazdasági és pénzügyi válság e változások közül többekben szerepet játszott.

Összességében a fent körvonalazott körülmények megnehezítik annak értékelését, hogy történt-e előrelépés a 2009. évi jelentés óta. Figyelembe véve azonban, hogy a fő mutatók közel fele mérsékelten kedvezőtlen irányban halad, nem lehet még azt a következtetést levonni, hogy az Európai Unió a fenntartható fejlődés útján haladna.

A globális gazdasági és pénzügyi válság hatásai

A 2007 vége felé kezdődő globális gazdasági és pénzügyi válság következményeként az EU 2008-ban recesszióba esett vissza⁴. 2011 közepén, amikor ez a jelentés véglegesítés alatt állt, az EU gazdasága

³ Az értékelési mód, illetve a meteorológiai szimbólumok magyarázata a Bevezetésben található.

még mindig csak lassú növekedést mutatott. Ezen események hatása súlyos, és a gazdaságnál sokkal messzebbre mutat, mivel hatással van olyan kérdésekre, amelyekre az e kiadványban bemutatott mutatók vonatkoznak. Ez a szakasz rövid összefoglalóval szolgál azon területekről, amelyeket egy 2007-ben kezdődő és ahol lehetséges 2010-ig terjedő időszak érintett. Bár ebben az időpontban még nem látható, de egyes következmények, mint például a beruházások alacsonyabb szintje, hosszú távú és tartós továbbgyűrűző hatással lehetnek, amely csak későbbi jelentésekben fog megjelenni.

A banki ágazat likviditási gondjai, amelyek 2007-ben kezdődtek, a hitelhez jutás lehetőségeinek beszűküléséhez és az eszközárak eséséhez vezettek, alacsonyabb fogyasztói keresletet (amit a „háztartások kiadása” mutató tükröz), a „háztartások megtakarításának” növekedését, az üzleti vállalkozások és háztartások „beruházásainak” csökkenését, a nemzetközi kereskedelem visszaesését (amit a „fejlődő országokból származó behozatal” mutató tükröz), valamint az „egy főre jutó reál GDP” csökkenését okozva. Az „államadósság” szintje drasztikusan nőtt. A „foglalkoztatás” visszaesett, különösen a fiatalok körében, illetve a férfiakat jobban érintette, mint a nőket („a nők foglalkoztatása”). Az „idősebb munkavállalók foglalkoztatási rátájának” növekvő tendenciája lelassult. A munkaerő-megtartás és a munkaidőben történt változások következtében a „munka termelékenység” visszaesett. Másrészről a „kutatási és fejlesztési kiadások” nőttek, mivel a gazdaságélénkítés, valamint a hosszabb távú növekedés támogatására törekedvén több ország is fokozta kiadásait. A csökkenő keresletre reagálva az ipari termelés is visszaesett, amit szemléltet a „mérgező vegyi anyagok gyártásának” példája.

A „munkanélküliség” és a „tartós munkanélküliség” növekedésének társadalmi hatásai voltak. Bár általánosságban a „szegénység kockázata” csökkent, a 25-49 év közötti korcsoport esetében nőtt, illetve a 18-24 évesek körében is kismértékben emelkedett. A „szegénység intenzitása” szintén nőtt, csakúgy, mint az „öngyilkosságok”, különösen a férfiak és a középkorúak körében. A „nyers nettó migrációs ráta” is visszaesett, ami valószínűleg az EU-ban a munkahely-keresés nehézségeinek a hatása. A globális szegénység elleni küzdelem szempontjából a „fejlődő országoknak nyújtott finanszírozás” inkább a magádonorok által juttatott összegek csökkenése, és nem a hivatalos forrásokból vagy NGO-któl származó források miatt esett vissza.

Az energia iránti kereslet („végső energiafelhasználás”) a GDP-vel párhuzamosan csökkent. Ez az alacsonyabb felhasználás az EU „energiafüggőségének” stabilizálódásához vezetett, megszakítva a növekvő függőség hosszú távú tendenciáját. A már csökkenő „üvegházhatásúgáz-kibocsátás” és szennyező „léghő kibocsátás” gyorsuló ütemben zuhant.

A teherszállítás gyorsabb ütemben esett vissza, mint a GDP (amit a „teherszállítás volumene a GDP függvényében” mutató szemléltet). Mindazonáltal valószínűleg a személyszállítás lassúbb csökkenése miatt a közlekedés energiafelhasználása a GDP-nél kisebb mértékben csökkent („a közlekedés energiafelhasználása a GDP függvényében”). A „közlekedés üvegházhatásúgáz-kibocsátása” visszaesett, illetve a „közlekedésből származó nitrogén-dioxid-kibocsátás (NO_x)” és a „közlekedésből származó szilárdanyag-kibocsátás” gyorsabb ütemben hanyatlott, mint a korábbi években. A „közúti balesetben elhunyt személyek száma” is csökkent, valószínűleg a forgalom nagyságának visszaesése miatt.

A „polgárok uniós intézményekbe vetett bizalmának” visszaesése, illetve a „választási részvételi arány a nemzeti választásokon” csökkenése azt tükrözi, hogy a nyilvánosság hogyan reagált a válságra és a válság kezelésének módjára.

Az Európai Unióban a fenntartható fejlődéssel kapcsolatosan elért eredmények

Az ebben a jelentésben ismertetett több mint 100 mutató közül tizenegyet határoztunk meg fő mutatóként. Ezek arról hivatottak átfogó képet adni, hogy az EU milyen eredményeket tud felmutatni

⁴ A válság behatóbb elemzését megtalálja a következő tanulmányban: [Európai Bizottság, Gazdasági válság Európában: okok, következmények és válaszok, European Economy, 7. szám, 2009.](#)

a fenntartható fejlődéssel kapcsolatosan az EU SDS-ben meghatározott általános és konkrét célkitűzések alapján. A 2000 óta elért eredmények e fő mutatók alapján történő értékelése meglehetősen vegyes képet mutat.

2. táblázat: A fő mutatókban történő változások értékelése (EU-27,2000-től)⁵

SDI-téma	Fő mutató	Az EU-27-en belül elért változás értékelése
Társadalmi-gazdasági fejlődés	Az egy főre jutó reál GDP	
Fenntartható fogyasztás és termelés	Az erőforrások termelékenysége	
Társadalmi integráció	A szegénység vagy társadalmi kirekesztettség kockázata (*)	
Demográfiai változások	Idősebb munkavállalók foglalkoztatási rátája	
Közegészségügy	Várható élettartam és egészségben eltöltött életek (**)	
Éghajlatváltozás és energia	Üvegházhatásúgáz-kibocsátások	
	Megújulóenergia-fogyasztás (***)	
Fenntartható közlekedés	A közlekedés energiafelhasználása a GDP-hez viszonyítva	
Természeti erőforrások	Madárfajok egyedszáma (****)	
	A halállományok megőrzése	
Globális partnerség	Hivatalos fejlesztési támogatás	
Jó kormányzás	[Nincs fő mutató]	:

(*) 2005-től.

(**) 2002-től.

(***) 2006-tól.

(****) Uniós összesített adat, amely 19 tagállam adatain alapszik.

Egyértelműen kedvező változások

A legutóbbi fejlemények kedvezőnek tekinthetők a „társadalmi integráció” témájával kapcsolatos fő mutató tekintetében, mivel egyre kevesebb személyt fenyeget a **szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség kockázata**. 2008 és 2009 között a szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség által fenyegetett személyek száma körülbelül 2 millióval csökkent.

Az „éghajlatváltozással és energiával” kapcsolatos két fő mutató esetében is egyértelműen kedvezőnek értékelhetők a változások. 2000 és 2009 között az EU **üvegházhatásúgáz-kibocsátása** jelentősen visszaesett, ami valószínűvé teszi, hogy mind az EU-15 kiotói kötelezettségvállalása (utalva a 2008-2012-ig történő 8%-os csökkenésre), mind az EU-27 konkrét célkitűzése – az 1990-es szinthez képest 2020-ig a kibocsátás 20%-kal történő csökkentésére – megvalósul. A módszertan változása miatt a **megújulóenergia-fogyasztáshoz** kapcsolódó második fő mutató adatai csak 2006-tól 2008-ig állnak rendelkezésre. Ha azonban e rövid időszak változásának jelenlegi ütemét fenn tudjuk tartani, az EU valószínűleg teljesíteni tudja a bruttó végső

2008 és 2009 között a szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség által fenyegetett személyek száma körülbelül 2 millióval csökkent

Az „éghajlatváltozással és energiával” kapcsolatos két fő mutató 2020. évi célkitűzései valószínűleg

⁵ Az értékelési módszer, illetve a meteorológiai szimbólumok magyarázata megtalálható a Bevezetésben.

energiafelhasználásban 2020-ra kitűzött 20%-os megújulóenergia arányra vonatkozó célkitűzését. *teljesülni fognak*

Mérsékeltlen kedvező változások

Mérsékeltlen kedvező változások figyelhetők meg a „társadalmi-gazdasági fejlődéshez” és a „közegészségügyhöz” kapcsolódó fő mutatók, valamint a két „természeti erőforrásokhoz” kapcsolódó fő mutató közül az egyik esetében.

Mérsékeltlen kedvező változások az „egy főre jutó reál GDP”, a „várható élettartam” és a „madárfajok egyedszáma” mutatók esetében

A „társadalmi-gazdasági fejlődést” illetően, az **egy főre jutó reál GDP** fő mutató 2000 és 2010 között évente átlagosan 0,9%-ot emelkedett, bár a gazdasági válság és az azt követő 2009-es recesszió miatt közel a 2005. évi szintre esett vissza. 2010-ben az EU egészére nézve lassú növekedés volt tapasztalható, és 2011 közepén, amikor ez a jelentés véglegesítés alatt állt, az EU gazdasága még mindig lassú növekedést mutatott.

A „közegészségügyre” tekintettel, az EU-ban **várható élettartamra** vonatkozó adatok az uniós lakosság élettartamának hosszabbodásában némi előre haladást mutatnak. Egy 2008-ban született lány várhatóan átlagosan 82,4 évet fog élni, egy fiú pedig 76,4 évet.

A **madárfajok egyedszámára** – ami a „természeti erőforrások” téma egyik fő mutatója – vonatkozó adatok arra utalnak, hogy a valamennyi madárra vonatkozó index kis mértékben nőtt, bár a szántóföldi madárfajok egyedszáma 2000 és 2008 között kedvezőtlen mértékben csökkent.

Mérsékeltlen kedvezőtlen változások

Az EU SDI tizenegy fő mutatója közül öt mutat mérsékeltlen kedvezőtlen változást, köztük a „fenntartható fogyasztással és termeléssel”, a „demográfiai változásokkal”, a „fenntartható közlekedéssel” és a „globális partnerséggel”, valamint a „természeti erőforrások” téma két mutatója közül az egyikkel kapcsolatos mutatók.

A fő mutatók közel fele mutat mérsékeltlen kedvezőtlen tendenciát

A „fenntartható fogyasztásra és termelésre” vonatkozó fő mutató a 2000-től 2007-ig terjedő időszak alatt mérsékeltlen kedvezőtlenül alakult. Bár az **erőforrások termelékenységében** történt javulás arra utal, hogy az EU hatékonyabban hasznosítja az erőforrásait, az anyagok iránti kereslet (és az ezzel összefüggő környezeti nyomás) tovább fokozódott.

Az erőforrások termelékenysége nőtt, de az anyagfelhasználás is

Az EU-ban történt „demográfiai változásokat” illetően, 2008-ig az **idősebb munkavállalók foglalkoztatási rátája** jól haladt a 2010-re kitűzött 50%-os célkitűzés elérése felé. A válság következtében azonban 2009-ben és 2010-ben a növekedés majdnem teljesen megrekedt, ami 2010-ben körülbelül 46%-os foglalkoztatási rátához vezetett, így a célkitűzést nem értük el.

Az EU nem érte el az idősebb munkavállalók foglalkoztatására 2010-re kitűzött 50%-os célkitűzést

Az „erőforrások termelékenységének” javulásával összhangban, 2000. és 2009. között a **közlekedés egy GDP egységre jutó energiafelhasználásának aránya** mérsékeltlen csökkent. Mindazonáltal és 2009-ben a válság miatti jelentős visszaesés ellenére a közlekedés energiafelhasználása 2000 óta nőtt, bár lassabban, mint a gazdaság. A közlekedés energiafelhasználása alig válik el a gazdasági fejlődéstől.

A közlekedés energiafelhasználása alig válik el a gazdasági fejlődéstől

A **halállományok megőrzését**, vagyis a „természeti erőforrások” téma két fő mutatója közül az egyiket illetően a biztonságos biológiai határértékeken kívüli összes halfogás aránya 2009-ben megközelítette a 24%-ot. Bár ez a 2000. évi 37%-os arányhoz viszonyítva javulásnak tekinthető, az összes halfogás még

Az Atlanti-óceán északkeleti részén a halfogások még mindig meghaladják

mindig meghaladta a fenntartható halászati szintet.

Az EU nemzetközi kötelezettségvállalásainak vonatkozásában, a bruttó nemzeti jövedelemnek (GNI) az EU által **hivatalos fejlesztési támogatásként** fejlődő országoknak juttatott része, 2005 és 2010 között majdnem teljesen stabilan a GNI 0,4%-a körül alakult. Az EU így nem érte el a 2010. évi 0,56%-os közbenső célkitűzését, és nem is halad a megfelelő úton ahhoz, hogy 2015-re a GNI 0,7%-át hivatalos fejlesztési támogatásra szentelje. Megjegyzendő azonban, hogy a „globális partnerség” témájának számos egyéb mutatója jóval kedvezőbb tendenciákra utal.

a fenntartható halászati szintet

Az EU nem a megfelelő úton halad ahhoz, hogy 2015-ig elérje a hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozó, a GNI 0,7%-ában meghatározott célkitűzését

Egyértelműen kedvezőtlen változások

Egyik fő mutató sem mutat egyértelműen kedvezőtlen változásokat – ami arra utal, hogy az Európai Unió a fenntartható fejlődés irányában tartó úton valamelyest tett előrelépést. Az egyes EU SDI-témák további mutatóit szemlélve azonban számos egyértelműen kedvezőtlen változás továbbra is folytatódik, valamint a teljes kép kevésbé pozitív lehet, mint az a benyomás, amit akkor kapunk, ha a fő mutatókat elszigetelve vizsgáljuk.

• Nincs fő mutató

A „jó kormányzás” témájában nincs fő mutató, mivel egyetlen mutató sem tekinthető kellően szilárdnak és a szakpolitika szempontjából elég relevánsnak ahhoz, hogy a jó kormányzás koncepciójáról átfogó képet nyújtson.

A főbb változások részletes áttekintése

Habár a fő mutatók az EU SDS alapvető kihívásainak alakulását illetően pillanatfelvételnél jól működnek, a kép mégis akkor lesz teljesebb és részletesebb, ha a mutatók szerint elért eredményeket témánként is megvizsgáljuk.

Társadalmi-gazdasági fejlődés

A társadalmi-gazdasági fejlődés számos témájának hosszú távú alakulását akár pozitívan, akár negatívan, de befolyásolta a minapi globális gazdasági és pénzügyi válság. Ebben a vonatkozásban különösen a beruházásokban, a foglalkoztatásban és munkanélküliségben, valamint az egy főre jutó reál GDP-ben és a munka termelékenységében tapasztalható tendenciák romlottak rövid távon, még ha e két utóbbi újból el is kezdett fellendülni. Másrészt javulás volt érzékelhető a K+F kiadásokban és az energiaintenzitásban, valamint rövid ideig a háztartások megtakarításában.

3. táblázat: A társadalmi-gazdasági fejlődés témájában bekövetkező változások értékelése (EU-27, 2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint
		Gazdasági fejlődés
	 Beruházás	 Regionális különbségek a GDP-ben A háztartások megtakarítása
		Versenyképesség, innováció és ökohatékonyság
 Az egy főre jutó reál GDP	 A munka termelékenysége	 Kutatási és fejlesztési kiadások Energiaintenzitás
		Foglalkoztatás
	 Foglalkoztatás	 A nők foglalkoztatása Regionális különbségek a foglalkoztatásban Munkanélküliség

Fő mutató

2000 és 2010 között az EU egészére vetítve az egy főre jutó GDP évente átlagosan 0,9%-kal nőtt, de nagyfokú eltérések voltak uniószerre a növekedési ütemben. A 2003 és 2007 közötti gazdasági fellendülés során a növekedési ráta 2,7%-ra emelkedett, bár több kelet-európai ország sokkal gyorsabban nőtt. A gazdasági válságra reagálva azonban az egy főre jutó GDP 2008-ban megrekedt és 2009-ben -4,6%-kal zuhant. A válság leginkább a leggyorsabban növekvő kelet-európai tagállamokat érintette. 2010-ben az EU egészében és a legtöbb tagállamban is lassú növekedés volt tapasztalható, bár Írország, Görögország, Spanyolország és Románia csökkenést élt meg.

Egy gyors gazdasági növekedéssel fémjelzett időszak megrekedt a pénzügyi válság miatt

2010-ben lassú növekedés

Gazdasági fejlődés

2000 és 2009 között a beruházások GDP-beli aránya követte a gazdasági ciklust (különösen az üzleti beruházások miatt). Miután 2007-ben 21,7%-on tetőzött, 2008 és 2009 során 19,4%-os szintre esett vissza, főként a gazdasági válság miatt visszafogott üzleti beruházások következtében.

A GDP arányában kifejezett beruházás meglehetősen stabil maradt

Az EU-ban 2000 és 2007 között a GDP regionális különbségei 35,5%-ról 32,7%-ra csökkentek. A foglalkoztatásban tapasztalható regionális különbségek csökkenésével együtt ez az uniós régiók fokozódó konvergenciájára utal. A regionális GDP-k országon belüli szórása nagy maradt, különösen azon kelet-európai tagállamokban, ahol a piactudományba való gyors átmenet a gazdaság egyre inkább egyenletlen eloszlásához vezetett.

A gazdasági tevékenységek regionális különbségei csökkentek

A 2000-től 2010-ig tartó időszak nagyobbik részében az uniós rendelkezésre álló jövedelemből a háztartások megtakarításának részesedése egyenletesen csökkent; 2008-ban azonban kis mértékben, majd 2009-ben jelentős mértékben nőtt a pénzügyi válság következtében. 2010-ben a háztartások megtakarításai ismét visszaestek, majdnem a 2004. évi szintre. Továbbra is jelentős eltérések vannak a tagállamok között.

A megtakarítási ráta emelkedett a gazdasági válság következtében

Innováció, versenyképesség és ökohatékonyság

Az EU-ban a munka termelékenysége 2000 és 2010 között évente átlagosan 1,1%-kal nőtt. Bár főként a kelet-európai tagállamok felzárkózása miatt több év során évente akár 1,7% vagy 1,8%-kal is emelkedett, 2008-ban esni kezdett majd 2009-ben 1,2%-kal süllyedt. 2010-ben 1,6%-kal nőtt.

A munka termelékenysége a válság miatt lelassult

A 2000 és 2009 közötti időszak nagyobbik részében a K+F kiadás GDP-ből való részesedése meglehetősen stabil maradt az EU egészében 1,8%, illetve 1,9% között. 2008-ban és 2009-ben a K+F kiadások valamelyest javultak.

2000 és 2009 között az energaintenzitás az EU-ban egyenletesen csökkent, néhány évben akár 2,5%-kal is, ami azzal járt, hogy a bruttó szárazföldi energiafelhasználás abszolút értékben függetlenedett a GDP növekedésétől.

A K+F kiadás elmarad a célkitűzéshez szükségesről. Az energiafelhasználás abszolút értékben függetlenedett a gazdasági növekedéstől.

Foglalkoztatás

Az EU-ban a foglalkoztatás a 2000-ben mért 66,6%-ról 2008-ban 70,4%-ra nőtt, de 2010-re 68,6%-ra esett vissza. Ez különösen a férfiakat, fiatalokat és az alacsony képzettségűeket érintette.

2000 és 2010 között a nők foglalkoztatása 57,3%-ról 62,1%-ra egyenletesen nőtt, ezáltal csökkentve a nemek közötti aránytalanságot. Továbbra is jelentős eltérések vannak a tagállamok között.

A foglalkoztatási ráta regionális különbségei a 2000. évi 13,0%-ról 2009-ben 11,8%-ra csökkent. A javulást a nők regionális gazdaságokban elfoglalt egyre stabilabb helyzetének köszönhetően érték el.

Az EU-ban 2000 és 2010 között a munkanélküliség átlagosan nőtt. Bár a 2003-tól 2007-ig terjedő gazdasági fellendülést követően alacsony szintre esett vissza, a gazdasági válság hatására 2009-ben megugrott, majd 2010-ben stabilizálódott, de a 2000. évi szintnél magasabb szinten.

A 75%-os foglalkoztatási célkitűzés irányában elért haladást visszavetette a gazdasági válság.

A foglalkoztatásban és a munkanélküliségben a nemek közötti aránytalanság csökken.

A munkanélküliség elleni küzdelemben elért eredményeket meghiúsította a gazdasági válság.

Fenntartható fogyasztás és termelés

A fogyasztási és termelési szerkezet 2000 óta bekövetkezett változásaiban néhány nagyon kedvezőtlen, de néhány nagyon kedvező tendencia is tapasztalható. Egyrészt az anyagok és a villamosenergia felhasználása, valamint a veszélyes hulladékok keletkezése még mindig nő (mind abszolút értékben, mind egy főre jutó alapon). Másrészt a végső energiafelhasználás és a nem ásványi hulladékok EU-ban keletkező mennyisége csökkent, illetve az újrahasznosított vagy komposztált hulladék aránya nőtt. Továbbá jelentős csökkenés következett be fontos légszennyező anyagok kibocsátásában, valamint a vállalati társadalmi felelősségvállalás ökológiai dimenziója vonatkozásában előrelépés történt a termelési szerkezettel kapcsolatban és a környezetbarátabb mezőgazdasági gyakorlatok irányában.

4. táblázat: A fenntartható fogyasztás és termelés témában bekövetkező változások értékelése (EU-27, 2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint
 Az erőforrások termelékenysége	Az erőforrások felhasználása és a hulladék	
	 Nem ásványi hulladék (*)	 Hazai anyagfelhasználás Veszélyes hulladék (*) Újrafeldolgozott és komposztált kommunális hulladék Légköri kibocsátás
		Fogyasztási minták
	 A háztartások villamosenergia-fogyasztása	: A háztartásban élő személyek száma : A háztartások kiadása Végső energiafelhasználás Személygépjármű-tulajdonosok száma
Termelési minták		
 Környezetvédelmi irányítási rendszer (**)	 Ökocímkek : agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalások alá tartozó terület Biogazdálkodás (***) Állatállomány-sűrűségi mutató (**)	

(*) 2004-től.

(**) 2003-tól.

(***) 2005-től.

Fő mutató

Az erőforrások termelékenységének alakulása (amit a GDP és a hazai anyagfelhasználás arányával mérnek) a 2000-2007 időszakban mérsékeltlen kedvezőtlen volt. Bár az erőforrások termelékenységében 2000 és 2007 között történt növekedés arra utal, hogy az EU hatékonyabban hasznosítja az erőforrásait (a GDP gyorsabb ütemben nőtt, mint a hazai anyagfelhasználás), az anyagok iránti kereslet (és az ezzel összefüggő környezeti nyomás) tovább fokozódott. Az erőforrások felhasználásának függetlenedése a gazdasági növekedéstől így csak viszonylagos volt.

Az erőforrások felhasználásának függetlenedése a gazdasági növekedéstől csak viszonylagos

Az erőforrások felhasználása és a hulladék

2000-től 2007-ig a hazai anyagfelhasználás mind abszolút értékben, mind egy főre jutó értékben mérsékeltlen nőtt. Ezt a hazai kitermelés és a behozatal növekedése vezérelte, amely az ásványi anyagok iránt fokozódó keresletre vezethető vissza.

Az anyagfelhasználás továbbra is nő

A hulladékkeletkezés kedvező és kedvezőtlen tendenciákat egyaránt mutat. Egyrészt az EU-ban a nem ásványi hulladék keletkezése 2004 és 2008 között csökkent, a kommunális hulladékkezelés pedig 2000 és 2009 között jelentősen az újrahasznosítás és a komposztálás felé tolódott. Másrészt jelentősen több veszélyes hulladék keletkezett 2004 és 2008 között.

A hulladékgazdálkodás javul, bár több a veszélyes hulladék

Az emberi tevékenység okozta kibocsátás miatt a légkörbe kerülő kén-oxidok, nitrogén-oxidok, nem metán illékony szerves vegyületek és ammónia 2000 és 2008 között mind jelentősen csökkent.

Légköri kibocsátások csökkenése

Fogyasztási szerkezet

2000 és 2007 között az EU háztartási kiadásai egyenletesen növekedtek, de a gazdasági válság miatt 2008-ban és 2009-ben kis mértékben visszaestek. Ezzel párhuzamosan az egy háztartásban élő személyek száma csökkent, ami a több de kisebb háztartás kialakulása felé tartó folyamatos tendenciát tükrözi.

Több de kisebb háztartás növekvő kiadásokkal

2000 és 2009 között a háztartások villamosenergia-fogyasztása jelentősen emelkedett, de a végső energiafelhasználás főként a gazdasági válság következtében kis mértékben visszaesett.

2009-ben a végső energiafelhasználás csökkent

Az 1000 főre jutó személygépjárművek száma 2000 és 2009 között még mindig emelkedett, bár lassabban, mint az 1990 és 2000 közötti időszakban.

Egyre több gépjármű közlekedik az utakon

Termelési szerkezet

Az európai üzleti vállalkozások egyre inkább integrálnak önkéntes alapon társadalmi és környezetvédelmi szempontokat a működésükbe, valamint az érdekelt felekkel folytatott kapcsolataikba, ami a „vállalati társadalmi felelősségvállalás” fogalmaként ismert. 2003 és 2010 között jelentősen megnőtt azon szervezetek száma, amelyek tanúsított környezetvédelmi irányítási rendszert vezettek be a „környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerről” szóló rendelet szerint. Emellett 2000 és 2010 között az uniós ökocímke engedélyek száma is jelentősen megnőtt, de a kapcsolódó termékek piaci részesedése alacsony maradt.

Növekedés az ökocímke engedélyek és a tanúsított környezetvédelmi irányítási rendszerrel rendelkező szervezetek számában

Az EU-ban a fenntartható mezőgazdasági termelést illetően az agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalások alá tartozó területek, illetve a biogazdálkodások aránya a teljes hasznosított mezőgazdasági területen belül 2009-ig észrevehetően nőtt. Emellett a hektáronkénti számosállat-egységek száma is kedvező csökkenést mutatott 2003 és 2007 között.

Egyes jelek a mezőgazdaság de-intenzifikálódására utalnak

Társadalmi integráció

A társadalmi integráció témában 2000 óta megfigyelt tendenciák általában véve igen biztatóak, különösen a szegénység csökkentése szempontjából. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség általános kockázata egyértelműen kedvezően alakul. Ez különösen a súlyos anyagi nélkülözés kockázatával érintett személyek számában és a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő személyek számában tükröződik. Egyértelműen kedvezően alakul az alacsony iskolai végzettségű személyek számának, illetve a férfiak és nők bére közötti különbségnek (nemek közötti bérszakadék) a csökkenése. Továbbá a jövedelmi szegénységnek, a szegénység intenzitásának, a jövedelemegyenlőtlenségeknek és a tartós munkanélküliségnek a kockázata mérsékelten kedvezően alakul. Több kedvezőtlen fejlemény is történt azonban. A 2010-re kitűzött célokat elmulasztva, a dolgozó szegények aránya nőtt, az élethosszig tartó tanulásban való részvétel csökkent, valamint további lépésekre van szükség az iskolából kimaradók arányának és az olvasási készség terén a tanulók alacsony teljesítményének javítására.

5. táblázat: A társadalmi integráció témában bekövetkező változások értékelése (EU-27,2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint
 A szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség kockázata (*)	Jövedelmi szegénység és életfeltételek	
	 A szegénység kockázata a szociális transzferek után (*)	 A szegénység intenzitása (*)
	 Súlyos anyagi nélkülözés (*)	 Jövedelemegyenlőtlenségek (*)
	A munkaerőpiacra való bejutás	
	 Nagyon alacsony munkaintenzitású háztartások (*)	 Dolgozó szegények (*) Tartós munkanélküliség A nemek közötti bérszakadék (**)
Oktatás		
 Iskolából kimaradók (***)	 Alacsony iskolai végzettségű felnőttek Élethosszig tartó tanulás (***) A tanulók alacsony teljesítménye az olvasási készség terén	

(*) 2005-től.

(**) 2006-től.

(***) 2003-tól.

Fő mutató

A szegénység vagy társadalmi kirekesztettség kockázatának kitett személyek száma 2008 és 2009 között 2 millióval csökkent. Ezt elsősorban a súlyos anyagi nélkülözéstől szenvedő személyek számának csökkentése által sikerült elérni.

2008 és 2009 között a szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség által fenyegetett személyek száma körülbelül 2 millióval csökkent

Jövedelmi szegénység és életfeltételek

A szegénység kockázatának a szociális transzferek ellenére kitett személyek aránya 2005 óta csak kismértékben esett ugyan vissza, de a súlyos anyagi nélkülözéstől szenvedő személyek száma jelentősen csökkent, és a tagállamok többsége ezt a kedvező tendenciát követi. A szegények jövedelme és a szegénységi küszöb közötti különbség (a szegénység intenzitása) kis mértékben, illetve a jövedelmi egyenlőtlenség elhanyagolható mértékben csökkent.

Csekély visszaesés a jövedelmi szegénység kockázata által fenyegetett személyek arányában. Kevesebb anyagi nélkülözés

A munkaerőpiacra való bejutás

2005 és 2009 között a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő személyek aránya az EU egészében és a tagállamok többségében visszaesett. Miközben a tartós munkanélküliség aránya 2000 óta nagyon kis mértékben csökkent, azon személyek aránya, akiket annak ellenére fenyeget a szegénység kockázata, hogy dolgoznak (dolgozó szegények), 2005 és 2009 között nőtt. 2006 és 2009 között a férfi és női bérek közötti különbség jelentősen visszaesett, de nem minden tagállamban.

A tartós munkanélküliség kis mértékben csökkent, de több a dolgozó szegény

Oktatás

Az EU-ban az iskolából kimaradók aránya csökkent, de további előre lépés szükséges ahhoz, hogy elérjük a 2020. évi célkitűzést. 2003 óta az élethosszig tartó tanulásban való részvételben is történt előrelépés, de a 2010. évi célkitűzés nem valósult meg. Az alacsony iskolai végzettségű felnőttek aránya folyamatosan csökkent, és a tanulók alacsony teljesítménye az olvasási készség terén, ami korábban romlást mutatott, 2009-ben megfordult, bár ez nem lesz elég ahhoz, hogy a 2010. évi célkitűzés megvalósuljon.

Több kedvező tendencia tapasztalható, de az élethosszig tartó tanulás 2010. évi célkitűzése nem teljesült

Demográfiai változások

A várható élettartamra és a termékenységre, valamint az időskorúak jövedelmének megfelelőségére vonatkozó demográfiai mutatók kedvezően alakulnak. Azonban, még ha jelentős előrelépés történt is, az idősebb munkavállalók foglalkoztatására vonatkozó 2010. évi célkitűzés nem valósult meg. Ráadásul az államháztartás fenntarthatóságát nyomon követő mutatók kedvezőtlenül alakultak. Például az EU-ban az államadósság átlagos szintje a 2008. évi 62,3%-ról a 2010. évi 80%-ra szökött fel, és csak lassú előrehaladás történt az átlagos nyugdíjkorhatár emelésében.

6. táblázat: A demográfiai változások témában bekövetkező változások értékelése (EU-27, 2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint
		Demográfia
 Az idősebb munkavállalók foglalkoztatási rátája	 A 65 éves korban várható élettartam (férfiak) (*) A 65 éves korban várható élettartam (nők) (*)	 Termékenységi arányszám (*) : Migráció : Az idősebb népesség aránya a munkaképes korú népességhez képest
	Az időskorúak jövedelmének megfelelőse	
	 Jövedelmi szint a 65 év felettiéknél a korábbi jövedelemhez képest (**)	 A szegénység kockázata a 65 év felettiiek esetében (**)
	Az államháztartás fenntarthatósága	
	 Államadósság	 Nyugdíjkorhatár (***) : Az idősgondozásra fordított kiadás : Az elöregedés hatása az állami kiadásokra

(*) 2002-től.

(**) 2005-től.

(***) 2001-től.

Fő mutató

Az a célkitűzés, hogy az idősebb munkavállalók fele dolgozzon, nem valósult meg 2010-re. Mindazonáltal, a teljes időszak alatt az idősebb munkavállalók részvétele a munkaerőpiacon nőtt, és ez segít csökkenteni a nyugdíjkiadások iránti keresletet.

Bár a 2010. évi célkitűzés nem valósult meg, több idősebb munkavállaló dolgozik

Demográfia

2002 és 2008 között mind a férfiak, mind a nők 65 éves korban várható élettartama nőtt. A népesség megújulásának rátája kis mértékben emelkedett, azonban így is a helyettesítési arány alatt maradt, ami a hosszabb várható

A gazdaságilag aktív népesség aránya az inaktív

élettartamot is figyelembe véve azt jelzi, hogy a munkaképes korú lakosság továbbra is zsugorodhat a nyugdíjba vonult lakossághoz viszonyítva.

népességhez viszonyítva tovább csökkenhet, ennek lehetséges következményeivel az államháztartás fenntarthatóságára

Az EU-ba történő bevándorlás meghaladja a kivándorlást, bár 2007 és 2009 között meredeken visszaesett. 2000 és 2010 között 23,2%-ról 25,9%-ra nőtt az idősök aránya a munkaképes korúakhoz képest. Előrejelzések szerint pedig tovább fog nőni, 2060-ra több mint 50 olyan személy fog 100 munkaképes korú személyre esni, aki 65 éves vagy annál idősebb. Az időskori függőség növekvő aránya, az alacsony nyugdíjkorhatárokkal párosulva, az államilag garantált nyugdíjak finanszírozási szintjétől függően nyomást fog gyakorolni az államháztartásokra.

Az időskorúak jövedelmének megfelelősége

2005 és 2009 között a 65-74 év közötti emberek nyugdíjból származó jövedelemszintje, az 50-59 évesek keresetből származó jövedelemszintjével összehasonlítva, stabilan 51% maradt. 2000-től 2009-ig a szegénység 65 év felettieket fenyegető kockázata csökkent, mint ahogy az történt az 1990-es évek közepén is.

Az átlagos nyugdíj szintje megfelelő maradt, és a szegénység kockázata az időskorúak esetében csökkent

Az államháztartás fenntarthatósága

A 2000 és 2007 közötti időszakban az államadósság szintjét sikeresen csökkentették, így 2007-ben éppen a 60%-os uniós referenciaarány alá esett. 2007 után, a pénzügyi válság bekövetkeztével azonban az államadósság még magasabb szintre emelkedett, mint az az 1990-es évek közepén tapasztalható volt, 2010-ben elérve a 80%-ot.

A jelenlegi gazdasági válság nagy nyomást gyakorol az államháztartások fenntarthatóságára

Az idősebb munkavállalók magasabb foglalkoztatási rátája ellenére (lásd fő mutató), az átlagos nyugdíjkorhatár emelkedési üteme lelassult, ami valószínűtlenné teszi, hogy 2002-ben az Európai Tanács barcelonai ülésén meghatározott 2010. évi célkitűzés megvalósuljon. Miután 2000. és 2005. között az idősgondozásra fordított kiadások a GDP arányában meghatározva nőttek, 2005 és 2007 között csökkentek, majd 2008-ban közel egy szintre kerültek a 2000. évi kedvezőbb szinttel.

Mind az idősödő népesség, mind a tagállami szociális védelmi rendszerek struktúrája nyomást gyakorol az államháztartások fenntarthatóságára. A jövedelemhelyettesítési arány és az állami nyugdíj kiadások előrejelzett változásai jelzik a népesség idősbödésének lehetséges jövőbeli hatásait.

Közegészségügy

2000 óta a közegészségügy téma alakulása általában véve kedvező képet mutat. A fő mutató szerint a személyek általában tovább élnek. A javulás szemmel látható a krónikus betegségek, öngyilkosság, mérgező vegyi anyagok termelése, zajártalom és súlyos munkahelyi baleset miatti halálesetek csökkenéséből. Másfelől nem mindenki részesül a javulások előnyeiből, és még mindig jelentős egyenlőtlenségek tapasztalhatóak az egészségben és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésben. Továbbá, az egészséget meghatározó környezeti tényezőket illetően vannak még kihívások. 2000 óta az EU-ban a személyek még inkább ki vannak téve az ózonszennyezésnek, valamint a légszennyező részecskék okozta szennyezésnek.

7. táblázat: A közegészségügy témában bekövetkező változások értékelése (EU-27, 2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint
 Várható élettartam és egészségben eltöltött életek (*)	Egészség és egészségi egyenlőtlenségek	
	 Krónikus betegségekkel összefüggő halálozások	 Öngyilkosságok : Ellátatlan egészségügyi szükségletek
Az egészséget meghatározó tényezők		
	 Mérgező vegyi anyagok gyártása (**)	 A levegő szilárdanyag-szennyezése jelentette terhelés Az ózon miatti levegőszennyezés jelentette terhelés Zajterhelés (***) Súlyos munkahelyi balesetek

(*) 2002-től, csak a várható élettartam alapján.

(**) 2002-től.

(***) 2005-től.

Fő mutató

A várható élettartam emelkedése bizonyítja, hogy előrelépés történt az uniós polgárok egészségesebb, hosszabb életének elősegítésében. A születéskor várható élettartam 2002 és 2008 között a férfiak esetében 4, a nők esetében 3 hónappal nőtt évente. Az is nyilvánvaló, hogy a férfiak várható élettartama felzárkózik a nőkéhez.

Az EU-ban az emberek tovább élnek és a férfiak és nők közötti különbség csökken

Egészség és egészségi egyenlőtlenségek

Az egészség javulása több mutató alapján is nyilvánvaló. A krónikus betegségek miatti halandóság, ami az EU-ban a korai halálozás vezető oka, a 65 évnél fiatalabb személyek körében évente 2,0%-kal esett vissza 2000 és 2008 között. 2000 és 2008 között a mentális egészség javulása az öngyilkossági ráta változásait vizsgálva szintén érzékelhető. Az EU egészének öngyilkossági rátája évente átlagosan 1,9%-kal csökkent az idősebb tizenévesek és 3,6%-kal a 85 év felettek körében. Kivételt képeznek a középkorúak, akik körében az öngyilkossági rátában bekövetkezett növekedés, amely 2007-ben kezdődött, összefüggésbe hozható a pénzügyi válság miatti munkanélküliséggel és eladósodottsággal.

Kevesebben halnak meg krónikus betegségben vagy öngyilkosságban. A pénzügyi válság azonban a középkorúak körében áldozatokat követelt

2005 és 2009 között azon személyek aránya, akik ellátatlan egészségügyi szükségletekről számoltak be, minden jövedelem csoportjában esett. Mindazonáltal azon legszegényebbek aránya, akik ellátatlan egészségügyi szükségletekről számoltak be, még mindig nyolcszor magasabb, mint a legmagasabb jövedelmű csoportban.

A javulás ellenére, az orvosi kezeléssel összefüggő költségek még mindig akadályt jelentenek a legszegényebbeknek

Az egészséget meghatározó tényezők

2002 és 2009 között a mérgező vegyi anyagok termelése az EU-ban évente átlagosan 1,8%-kal esett. A teljes vegyianyag-gyártásból való részesedésükben

A mérgező vegyi anyagok

azonban nem történt változás, illetve a legmérgezőbb vegyi anyag osztályok aránya sem tolódott el.

A városi lakosság szálló por által okozott légköri szennyezés miatti terhelése évi 0,4%-kal csökkent, de messze elmarad a 2010. évi célkitűzéstől, és az ózonterhelés évi 2,8%-kal nőtt 2000 és 2008 között. Azonban egyértelmű tendenciák nem vehetők ki, mivel ezek a mutatók évről évre változnak és a levegőben lévő koncentrációk változásai gyakran olyan természetes, vagy félig természetes okok következményei, mint például az erdőtüzek, illetve a szélsőséges időjárás.

2005 és 2007 között kedvezően, évente átlagosan 1,5%-kal csökkent azon személyek aránya, akik az EU lakosságából azt állították, hogy túlzott zajtól szenvednek.

A munkahelyi egészség és biztonság javítására tett erőfeszítések az EU-ban előrelépéshez vezettek, ami alapvetően összhangban van a 2007 és 2012 közötti időszakban a súlyos munkahelyi balesetek 25%-os csökkentésére vonatkozó célkitűzéssel.

termelésének csökkenése ellenére, nem történt elmozdulás a kisebb mértékű toxicitás felé

A levegőszennyezetttség jelentette terhelés valójában nem javult városi környezetben

Kevesebb személyt zavar a zaj és a súlyos munkahelyi balesetek száma is csökkent

Éghajlatváltozás és energia

Az éghajlatváltozásra és energiára vonatkozó mutatók többsége 2000 óta aránylag szépen fejlődött, különösen az évtized második felében, míg a kedvezőtlen tendenciák csak kis számú mutatónál folytatódtak. Bár az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdasággá válást már néhány mutató jelzi, az EU gazdasága továbbra is energia- és szén-dioxid-intenzív, és e téma mutatóinak többsége a gazdasági növekedéssel függ szorosan össze. Ezért az várható, hogy a gazdasági válság jelentős hatással volt az e fejezetben tárgyalandó kérdésekre. Egészeiben véve, a tendenciákban 2008 és 2009 során történt változások nem mélyen gyökerező strukturális változások, hanem a hosszabb távú tendenciák ideiglenes félbeszakadásának eredményei.

Az EU-27 üvegházhatásúgáz-kibocsátása (ÜHG-kibocsátás) 2000 és 2009 között csökkent, és ennek üteme valószínűleg elégséges lesz ahhoz, hogy a 20%-os csökkentésre vonatkozó célkitűzés 2020-ra teljesüljön. Az EU-15 jó úton halad ahhoz is, hogy a Kiotói Jegyzőkönyvnek az ÜHG-kibocsátás 8%-kal az 1990. évi szint alá csökkentésére vonatkozó közös célkitűzését a 2008-2012 kötelezettségvállalási időszak alatt teljesítse. Hasonlóképpen az EU olyan irányban tart, hogy 2020-ra a teljes bruttó energiafogyasztásából a megújuló energia 20%-os részesedésére vonatkozó célkitűzését elérje.

Az energiafogyasztás üvegházhatásúgáz-intenzitásában, a megújulóenergia közlekedésben való felhasználásában, valamint a kapcsolt energiatermelésben is tapasztalhatóak kedvező fejlemények. Ezzel szemben a villamosenergia-termelésben a megújulóenergia 21%-os részesedésére vonatkozó 2010. évi célkitűzés nem valószínű, hogy teljesül, annak ellenére, hogy ez a részesedés 2000 és 2009 között emelkedett. Az EU energiaimport-függősége⁶ 2000 óta jelentősen nőtt, mivel az energiafogyasztás körülbelül 54%-a EU-n kívülről származó behozatalból kerül kielégítésre. Az energia implicit adókulcsa csökkent 2000 óta, ami nem összeegyeztethető azzal az uniós céllal, hogy az adóterheket a munka helyett az erőforrások felhasználása viselje.

⁶ A nukleáris energia előállításához szükséges üzemanyag nem számít bele az energiaimportba.

8. táblázat: Az éghajlatváltozás és az energia téma változásainak értékelése (EU-27, 2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint
 Üvegházhatásúgáz-kibocsátás Megújulóenergia-fogyasztás (*)	: Üvegházhatásúgáz-kibocsátás ágazatonként Energiafüggőség	Éghajlatváltozás Az energiafelhasználás üvegházhatásúgáz-intenzitása : Globális felszíni átlaghőmérséklet
		Energia Bruttó szárazföldi energiafelhasználás Villamosenergia-termelés megújuló energiaforrásokból A közlekedés megújulóenergia-fogyasztása* Kapcsolt energiatermelés (**) Az energia implicit adókulcsa

(*) 2006-tól.

(**) 2004-től.

Fő mutatók

2009-ben az EU-27 ÜHG-kibocsátása az 1990-es szintnél 17,4%-kal volt alacsonyabb. Ez valószínűvé teszi, hogy a célkitűzés, miszerint 2020-ra az ÜHG-kibocsátást 20%-kal kell csökkenteni, teljesülni fog. Továbbá 2009-ben az EU-15 ÜHG-kibocsátása 12,7%-kal a kiotói bázisérték alatt alakult. Így az EU-15 országai valószínűleg túlteljesítik a kiotói közös kötelezettségvállalásukat, ami 2008-2012 között az ÜHG-kibocsátás 8%-kal történő csökkentésére vonatkozott.

A módszertanban bekövetkezett változások miatt, a második fő mutató, azaz a „megújulóenergia-fogyasztás” adatai csak 2006-tól 2008-ig állnak rendelkezésre. Ha ennek a rövid időszaknak a változási üteme fennmarad, az EU valószínűleg teljesíteni fogja a 2020-ra meghatározott, a bruttó végső energiafogyasztásból a megújuló energia 20%-os részesedésére vonatkozó célkitűzését.

Az EU-27 jó úton halad a 2020. évi ÜHG-kibocsátás célkitűzésének teljesítése felé, és az EU-15 kiotói kötelezettségvállalásai is valószínűleg megvalósulnak. Az EU a megújuló energia felhasználásban célkitűzésének teljesítése felé halad.

Éghajlatváltozás

Néhány figyelemre méltó kivételtől eltekintve, az EU-27-ben a teljes ÜHG-kibocsátásnak az egyes fő forráskategóriák által kibocsátott hányadai (kivéve a nemzetközi üzemanyag-raktárakat, valamint a földhasználat, földhasználat-megváltoztatás és erdőgazdálkodást) igen keveset változtak 1990 és 2009 között. A fő változások a feldolgozóipar és az építőipar kibocsátásának (14,8%-ról 11,5%-ra) és az ipari folyamatok kibocsátásának (8,3%-ról 7%-ra) csökkenése voltak, illetve leginkább figyelemre méltó a közlekedés kibocsátásának növekedése 13,8%-ról 20,2%-ra. Más kategóriák által kibocsátott hányadokban a változások jelentéktelenek voltak.

Míg a feldolgozóipar és építőipar, valamint az ipari folyamatok kibocsátási hányada csökkent, a közlekedés kibocsátási hányada nőtt.

Az energiafelhasználás üvegházhatásúgáz-intenzitása 2000 és 2009 között mérsékelten csökkent, jöllehet lassabb ütemben, mint az 1990-es években. A csökkenésért főként az alacsonyabb szén-dioxid kibocsátású tüzelőanyagokra való átállás a felelős.

2001-2010 volt a valaha jegyzett legmelegebb évtized.

2001 és 2010 között a globális felszíni átlaghőmérséklet 0,46 °C-kal volt

magasabb, mint az 1961-1990 közötti középérték, ami az évtizedet a valaha jegyzett legmelegebb tíz éves időszakká teszi. Ez követi azt a hőmérsékleti tendenciát, miszerint a 2000-es évek melegebbek voltak, mint a 1990-es évek, amelyek melegebbek voltak, mint az 1980-as évek és korábbi évtizedek.

Energia

Az EU importenergia-függősége az 1990-es évek folyamán meglehetősen állandó maradt, kb. 45%. 2000 és 2009 között azonban az energiafüggőség lényegesen nőtt, 2009-ben elérve az 53,9%-ot.

Az EU az energiájának több mint felét importálja

Az energiakereslet az EU-ban kis mértékben visszaesett. Miután egyenletesen nőtt a 2000-es évek elején, 2006 és 2009 között mérséklődött. Általánosságban a szilárd tüzelőanyagok csökkenő felhasználását kiegyenlítette a földgáz és bizonyos mértékben a megújuló energia fokozottabb használata.

Az energiakereslet az EU-ban 2000 óta kis mértékben visszaesett

A megújuló energiaforrások részesedése az EU villamosenergia-termelésében a 2000. évi 13,8%-ról 2008-ban 16,7%-ra nőtt. A növekedés ellenére az EU nem valószínű, hogy teljesíti a 2010-re meghatározott 21%-os célkitűzését. Ezzel szemben, a közlekedésben a megújuló energiaforrások részesedése 2006 és 2008 között gyorsan, a közlekedési célú üzemanyagok 3,5%-ára emelkedett. Amennyiben a jelenlegi növekedési ütem folytatódna, az EU teljesítené a 2010-re meghatározott 5,75%-os célkitűzését. Mivel azonban az adatok csak három évre vonatkoznak, ezt fenntartásokkal kell kezelni.

Az EU valószínűleg nem teljesíti a villamosenergia-termelésre vonatkozó megújuló energiaforrás célkitűzését, a közlekedési célú megújuló energiaforrásokra vonatkozó célkitűzése szempontjából viszont jó úton halad

A kapcsolt energiatermelés avagy a kombinált hő- és villamosenergia-termelés (combined heat and power, CHP) alakulása, amely a hasznos hő termelését villamosenergia-termeléssel kombinálja, egyenletes volt de lassú; 2009-ben a bruttó villamosenergia-termelés 11,4%-át érte el.

Mérsékelt előrelépés a kapcsolt energiatermelésben

Az EU implicit energia adókulcsa 2000 és 2009 között csökkent. A tényleges adóteher csökkenése nem összeegyeztethető azzal az uniós célkitűzéssel, hogy a munka felől az erőforrások és az energiafelhasználás felé mozdítsák el az adóterhelést, a környezetvédelmi célokat előmozdító és a foglalkoztatást növelő szakpolitika eszközeként.

Nem mozdult az adóterhelés a munka felől az energia felé

Fenntartható közlekedés

Összességében a fenntartható közlekedéssel kapcsolatban 2000 óta bekövetkezett változások igencsak kedvezőtlen képet mutatnak, bár van néhány kedvező tendencia is. Az itt bemutatásra kerülő kép így kevésbé negatív, mint e jelentés megelőző kiadása, bár ez nagyjából a gazdasági válság mérséklő hatásának tudható be, amely azzal a hatással járt, hogy csökkentette a közlekedés iránti keresletet és ennek negatív hatásait.

Az energiafelhasználás és az üvegházhatásúgáz- kibocsátás 2007 és 2008 között történt csökkenése inkább a gazdasági válság következménye, mint egy egyenletes hosszú távú tendenciáé az abszolút függetlenedés felé. Még ha történt is előrelépés a közlekedés, illetve a közlekedés energiafelhasználásának a gazdasági fejlődéstől történő függetlenítésében, a függetlenedés csak

viszonylagos. Ráadásul sem a teher-, sem a személyszállításban nem történt a kisebb környezeti hatású módokra semmilyen átállás. Jelentős csökkenés történt az új gépjárművek átlagos CO₂ kibocsátásában és a halálos kimenetelű közúti balesetekben. A nitrogén-oxid és a szilárdanyag-kibocsátásban 2000 óta folyamatosan csökkenő tendencia még fel is gyorsult.

9. táblázat: A fenntartható közlekedés témájában bekövetkezett változások értékelése (EU-27, 2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint	
 A közlekedés energiafelhasználása a GDP függvényében	Közlekedés és mobilitás		
	 A teherszállítás modális megoszlása	 A teherszállítás volumene a GDP függvényében (*) A személyszállítás volumene a GDP függvényében Beruházás a közlekedési infrastruktúrába : Személyszállítási árak	
	 A személyszállítás modális megoszlása	A közlekedés hatásai	
	 A közlekedés üvegházhatásúgáz-kibocsátása Közúti balesetben elhunyt személyek (**) (**)	 Az újonnan forgalomba helyezett személygépjárművek átlagos CO ₂ -kibocsátása km-enként (***) A közlekedésből származó NO _x -kibocsátás A közlekedésből származó szilárdanyag-kibocsátás	

(*) 2004-től.

(**) 2001-től.

(***) 2007-től.

Fő mutató

2000 óta a közlekedés energiafelhasználása lassabban nőtt, mint a gazdaság, így 2000 és 2009 között az energiafelhasználás GDP-hez viszonyított aránya mérsékelten visszaesett, a gazdasági fejlődés és a közlekedés energiafelhasználása közötti kisebb mértékű relatív függetlenedést mutatva. A kettő közötti összefüggés azonban még mindig nyilvánvaló abban, ahogyan az energiafelhasználás párhuzamosan esett, amikor a gazdaság 2008-ban lelassult.

A közlekedés energiafelhasználása kissé lassabban nőtt, mint a GDP

Közlekedés és mobilitás

Az EU-ban a szárazföldi teherszállításban belül a közúthasználat aránya 2000 és 2009 között 77,5%-ra kúszott fel, miközben a vasúti és belvízi közlekedés aránya ugyanazon időszak alatt kis mértékben csökkent. Ezekkel a változásokkal 2000 és 2007 között növekvő közlekedési teljesítmény (tonna/km) járt együtt, és a teher szállítási teljesítmény csak 2008-ban kezdett esni, összhangban a gazdasági válság miatti alacsonyabb gazdasági növekedéssel. A teher szállítás 2009-ben tovább csökkent, ami a gazdasági növekedés és teher szállítás 2000-2009 időszak folyamán való abszolút függetlenedéséhez vezetett.

A teher szállításban a közúthasználat aránya nőtt

Abszolút függetlenedés a teher szállítás és a gazdaság között

A személyszállítási módok megoszlása a 2000 és 2008 közötti időszakban meglehetősen stabil maradt, habár a személygépjármű- és a vasúti közlekedés (2008-ban 83,3%-ot, illetve 7,3%-ot tett ki) kis mértékben nőtt a buszok és távolsági autóbuszok kis mértékű csökkenésének kárára. Az EU-ban a személyszállítás volumene hasonlóképpen alakult, mint a teher szállításé, bár 2008-ban a 0,4%-os csökkenés mérsékeltebb volt, mint a teher szállításban, amely 1,4%-kal esett vissza. Mivel ez időszak alatt a személyszállítás volumene lassabb ütemben nőtt, mint a GDP, viszonylagos függetlenedés történt a személyszállítási

Viszonylagos függetlenedés a személyszállítás és a GDP között

volumen és a GDP között.

Bár a közúti és repülőtéri infrastrukturális beruházások aránya a 2000. évi 66%-ról 2003-ban 59%-ra esett vissza, 2009-ben 68%-ra emelkedett. Ezzel ellentétes tendencia volt megfigyelhető a vasutak, belvízi utak és tengeri kikötők beruházásainak arányában, amely ugyanazon időszak alatt 34%-ról 32%-ra csökkent.

2000 és 2010 között jelentősen emelkedtek a közúti, a vasúti és a légi személyszállítás árai, habár eltérő mértékben. A legnagyobb éves áremelkedést a közúti személyszállítási szolgáltatások (azaz buszok és távolsági autóbuszok) esetében jegyezték 4,2%-os átlaggal, amit a vasút (4,0%), majd a légitözeledés (2,8%) követett. 2000 és 2010 között a személyes közlekedési eszközök működtetési költségei és a gépjárművek vételárjai átlagosan 3,5%, illetve 0,6%-kal nőttek. Így összehasonlítva a magángépjárművekkel történő közúti közlekedés és a légitözeledés költségei kevésbé emelkedtek, pedig ez utóbbi a leggyorsabban emelkedő energiafelhasználású és üvegházhatásúgáz-kibocsátó közlekedési mód.

A közlekedés kihatásai

2000 és 2009 között az EU-ban a közlekedésből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás (ÜHG-kibocsátás) lassabban nőtt, mint az 1990-től 2000-ig tartó időszak alatt. A gazdasági válság idején, a szállítás iránt csökkent kereslet következtében a közlekedésből származó ÜHG-kibocsátás 2008-ban (-1,7%) és 2009-ben (-2,8%) jelentősen visszaesett.

Mivel a közúti közlekedés a meghatározó a közlekedés teljes ÜHG-kibocsátásában, az új személygépjárművek átlagos CO₂-kibocsátásának alakulása döntő szerepet játszik a közlekedésből származó teljes ÜHG-kibocsátás csökkentésében. Némi előrelépés történt és az EU-ban 2007 és 2009 között átlagosan évi 4,2% csökkenés volt tapasztalható, illetve 2009-ben az új személygépjárművek kilométerenként átlagosan 145,7 gramm CO₂-t bocsátottak ki. A jelenlegi csökkenési ütem elégségesnek tűnik ahhoz, hogy 2015-re teljesüljön a kilométerenkénti 130 gramm CO₂ célkitűzése.

A folytonosan növekvő ÜHG-kibocsátással szemben az olyan káros légszennyező anyagok, mint a nitrogén-oxidok (NO_x) és a szálló por (PM) kibocsátása 1990. óta egyenesen csökkent, a kibocsátási előírások fokozatos szigorításának köszönhetően. A NO_x-⁷ és a PM_{2,5}-kibocsátás⁸ jelenlegi szintje több mint 30%-kal alacsonyabb, mint 1990-ben. A 2008-ból származó adatokból nyilvánvaló, hogy ezt a folyamatot a szállítási volumenek gazdasági válság miatti visszaesése még siettette is.

Az EU-ban a halálos kimenetelű közúti balesetek visszaszorításáért tett intézkedések arra vezettek, hogy 1991 óta a halálesetek száma kevesebb, mint felére csökkent. Az előrelépés különösen 2007 és 2009 között volt határozott, és ezt a gazdasági válság okozta pénzügyi bizonytalansággal hozták összefüggésbe. Az előrelépés azonban elmarad attól, ami 2001 és 2010 között szükséges lett volna a halálos kimenetelű közúti balesetek 50%-kal való visszaszorításához.

Az infrastrukturális beruházások legnagyobb részét még mindig a közutak viszik

A közúti és a vasúti közlekedés ára gyorsabban emelkedett, mint a légitözeledésé

A közlekedésből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás fokozódása lelassult

Előrelépés történt az új személygépjárműpark átlagos CO₂-kibocsátásának csökkentésében

A légszennyező anyagok egyenes csökkenése 2008-ban felgyorsult

A közúti balesetek okozta halálesetek tovább csökkentek

⁷ A nitrogén-oxidok, nitrogén-monoxid (NO) és nitrogén-dioxid (NO₂) savas gázok, amelyek károsak az emberi egészségre és a környezetre.

⁸ Finom szálló por, amely átlagos aerodinamikai átmérője legfeljebb 2,5µm. Emberekben keringési megbetegedésekkel hozható összefüggésbe.

Természeti erőforrások

A természeti erőforrások témában 2000 óta történt változások kedvező és kedvezőtlen tendenciákra is utalnak. Egyrészt folyamatos előre haladás történt a védett területek kijelölésében és a vízminőségben, valamint az erdők fakitermelése fenntartható maradt. A madárfajok egyedszáma és sokfélesége stabilizálódott, habár lényegesen rosszabb állapotban, mint amilyen 1990-ben és korábbi évtizedekben volt jellemző. Másrészt a tengeri halállományok továbbra is veszélyeztetettek, illetve a beépített földterületek továbbra is a félgazdálkodás kárára növekszenek.

10. táblázat: A természeti erőforrások témában bekövetkező változások értékelése (EU-27, 2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint
		Biodiverzitás
 A madárfajok egyedszáma (*)	 Védett területek (**)	
		Édesvízforrások
	: Víz kivétel	 A folyók vízminősége (***)
		A tengeri ökoszisztémák
 A halállományok megőrzése		: Halászati kapacitás
		Földhasználat
	 Beépített földterület növekménye (****)	 Erdő növekmény és fakitermelés

(*) Uniós összesítés 19 tagállam alapján.

(**) EU-25, 2006-tól.

(***) Összesítés 19 európai ország alapján.

(****) Uniós összesítés 23 tagállam alapján.

Fő mutatók

2000 után kezdődött a valamennyi madárfajra vonatkozó uniós index stabilizálódása, a korábbi évtizedek meredek csökkenését követően. A regeneráció különösen az élőhely-generalista és erdei fajok esetében szembeötlő. Másrészt a mezőgazdasági területekhez kötődő közönséges madárfaj populációk még mindig fogyatkoznak.

A biztonságos biológiai határértékeken kívüli összes halfogás 2009-ben majdnem elérte a 24%-ot. Jelenleg a halfogás majdnem minden kategóriában messze meghaladja a fenntartható halászat mértékét.

A madárfaj populációk regenerálódnak, de a korábbi évtizedek szintje alatt
A halfogások továbbra is a biztonságos biológiai határértéken kívül esnek

Biodiverzitás

2010-ben az EU-25-ön belül a természetmegőrzésre kijelölt területek aránya elérte a biodiverzitás megőrzése szempontjából elegendő élőhelynek tekintett terület 89%-át. A régebbi tagállamok és az EU-hoz legutóbb csatlakozott tagállamok végrehajtási szintje között a különbség szűkül, 2010-ben pedig az összes 27 tagállam médián értéke 98% volt. Bár a bevont területek szempontjából a végrehajtás majdnem befejeződött, további előrelépésre van szükség a kijelölt területekkel való gazdálkodásban és a területek összekapcsolhatóságában.

A védett területek megközelítik az elegendőt

Édesvízforrások

Azon országok többségében, ahonnan rendelkezésre állnak adatok, a felszíni víz kivétel stabilizálódott. Egyes országokban a felszín alatti víz kivétel mértéke még mindig magas vagy nem fenntartható szintű. Az országos szintek közötti nagy különbségek társíthatók földrajzi-éghajlati adottságokkal, valamint olyan

A folyók édesvíz-minősége javulóban van, és a kivétel mértéke

⁹ A mutató páneurópai, tagállamokat és nem tagállamokat is magában foglal.

meghatározott gazdasági ágazatok relatív fontosságával, mint egyes európai régiókban a turizmus, illetve a mezőgazdaság. *stabilizálódott*

2000-től 2008-ig a folyókban a biológiailag lebontható szerves anyagok és egyéb tápanyagként szolgáló szennyezőanyagok koncentrációja Európa egészében csökkent⁹, ami az édesvíz-minőség egyértelmű javulását jelzi. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv és a víz-keretirányelv e kedvező tendencia motorjai közé tartoznak.

Tengeri ökoszisztémák

Az EU-15 halászflojtája a hajók teljes motorteljesítménye alapján számítva folyamatosan csökken, és a cél az, hogy a halászati kapacitás összhangban legyen a halászható állományokkal. Azonban ezzel egyidejűleg a technológia és a halászat hatékonysága oly módon fejlődött, hogy a teljes halászati kapacitás nem csökkent.

A halászflojtára csökkenése ellenére a halászati kapacitás nem mérséklődött

Földhasználat

A beépített földterület 2000 és 2006 között tovább terjeszkedett a szántóföldek és félig természeti földek kárára. A legmagasabb növekedési üteme a bányáknak, szeméttelpeknek és építési területeknek volt, amelyeket a közlekedési hálózatok követtek. Az ilyen kiterjedt lineáris struktúrák, amelyekkel összefüggésbe hozható az ökoszisztémák töredezettsége, jelentős nyomást gyakorolnak a biodiverzitásra.

Továbbra is építkeznek természetes földterületekre

2000 és 2010 között a kidöntések kis mértékben szaporodtak, miközben az erdei növekmény jelentősen visszaesett. Ez az erdőhasznosítási ráta (a fakitermelés és a növekmény aránya) jelentős növekedését eredményezte. Mindazonáltal a fakitermelés fenntartható maradt.

Az erdei fakitermelés fenntartható maradt

Globális partnerség

A globális partnerség témájának mutatói összességében igen kedvező képet nyújtanak. A mutatók többsége 2000 óta kedvező tendenciát mutat, különösen a kereskedelmi forgalommal, a fenntartható fejlődés finanszírozásával, valamint a természeti erőforrásokkal való gazdálkodással kapcsolatos mutatók. Az EU azonban azon fő mutató szempontjából nem halad a megfelelő úton, amely a bruttó nemzeti jövedelem fejlődő országoknak nyújtott hivatalos fejlesztési támogatásra fordított arányát méri. Ráadásul a globális gazdasági válsággal párhuzamosan, több mutató kedvezőtlenül alakult a 2007-2009 időszak során.

11. táblázat: A globális partnerség témában bekövetkező változások értékelése (EU-27, 2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint
 Hivatalos fejlesztési támogatás	A kereskedelem globalizációja	
	 A fejlődő országokból származó behozatal	 A legkevésbé fejlett országokból származó behozatal aránya Az európai uniós mezőgazdaság támogatása
	A fenntartható fejlődés finanszírozása	
	 A fejlődő országoknak nyújtott finanszírozás (*)	 A közvetlen külföldi befektetés aránya az alacsony jövedelmű országokban (**) A hivatalos fejlesztési támogatás aránya az alacsony jövedelmű országokban (*) A feltétel nélküli támogatás aránya (*) A szociális infrastruktúra és szolgáltatások támogatása (*) : Adósságenyhítési támogatás
	Globális erőforrás-gazdálkodás	
: Lakosonkénti CO ₂ -kibocsátás	 A vízellátás és a szennyvíztisztítás támogatása *)	

(*) EU-15.

(**) Uniós tagállamok, amelyek a DAC tagjai.

Fő mutató

A fejlődő országoknak szánt hivatalos fejlesztési támogatásra (ODA) fordított bruttó nemzeti jövedelem (GNI) aránya 2005 és 2010 között csak kis mértékben nőtt. Az EU így nem teljesítette a 2010. évi 0,56%-os közbenső célkitűzését. Nem halad a megfelelő úton ahhoz sem, hogy megvalósítsa azon célkitűzését, miszerint 2015-re a GNI 0,7%-át fordítaná ODA-ra.

Az EU a GNI 0,56%-ára vonatkozó 2010. évi ODA célkitűzését nem teljesítette

A kereskedelem globalizációja

A fejlődő országokból származó behozatal részesedése az uniós behozatalból 2000 és 2010 között emelkedett. Ez a tendencia 2009-ben megszakadt, ami a globális gazdasági válságot tükrözte. A legkevésbé fejlett országokból származó behozatal alakulása megfelel az EU azon célkitűzésének, hogy növelje ezek arányát, azonban összességében alacsony maradt. Azon uniós mezőgazdasági támogatások, amelyeket a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) kereskedelem-torzító hatásúként osztályoz, 2000 és 2007 között több mint kétharmaddal csökkentek.

A fejlődő országokból származó behozatal nőtt

A fenntartható fejlődés finanszírozása

Össességében az EU-15 2009-ben több pénzt juttatott fejlődő országoknak, mint 2000-ben, ami a donorok körében tapasztalható általános tendenciát tükrözi. Az alacsony jövedelmű országok közvetlen külföldi befektetésekből és fejlesztési támogatásokból való részesedésének növelésében mérsékelt előrelépés történt. A globális gazdasági válság azonban 2007-ben és 2008-ban a finanszírozás csökkenéséhez vezetett. A mutatók többsége 2009-ben még nem érte el újból a 2007. évi szintet. 2009-ben kevesebb fejlesztési támogatást fordítottak adósságenyhítési célokra, mint 2000-ben.

Össességében az EU-15 általi fejlesztési célú finanszírozás nőtt, de a gazdasági válság negatív hatással volt rá

Globális erőforrás-gazdálkodás

A globális erőforrás-gazdálkodás mutatói kedvező tendenciákat mutattak. A lakosonkénti CO₂-kibocsátásban az EU és a fejlődő országok között mutatkozó különbség mérséklődött, de továbbra is lényeges. A közeledés a fejlődő országok CO₂-kibocsátásának fokozódása és az EU-ban annak csökkenése miatt történt. A vízellátásra és a szennyvíztisztításra fordított támogatások 2000 és 2009 között jelentős mértékben nőttek.

Az EU-ból, illetve a fejlődő országokból származó CO₂-kibocsátás közötti különbség mérséklődik

Jó kormányzás

A jó kormányzás témájában 2000 óta megfigyelhető tendenciák vegyesek. A jogsértési eljárások valamint az elektronikus kormányzás hozzáférhetősége és kihasználtsága szempontjából kedvezőek voltak a tendenciák. Továbbá az uniós jog átültetése a célként kitűzött ütemnél gyorsabban haladt. Azonban a szavazói részvételben negatív tendenciák is voltak tapasztalhatóak a nemzeti parlamenti választásokon, ahol a szavazói részvétel általánosságban csökkent. Emellett a környezetvédelmi adók munkát terhelő adókhöz viszonyított arányának alakulása azt mutatja, hogy a teljes adóbevételben belül nem valósult meg az általános átállás a környezetvédelmi adók nagyobb arányára.

12. táblázat: A jó kormányzás témában bekövetkező változások értékelése (EU-27, 2000-től)

1. szint	2. szint	3. szint
	Szakpolitikai koherencia és eredményesség	
	 Jogsértési ügyek (*)	: A polgárok uniós intézményekbe vetett bizalma Az uniós jog átültetése (*)
	Nyitottság és részvétel	
	 Választási részvételi arány	 Az elektronikus kormányzás hozzáférhetősége (*) Az elektronikus kormányzás kihasználtsága (**)
	Gazdasági eszközök	
	 A környezetvédelmi adók a munkát terhelő adókhöz viszonyítva	

(*) 2007-től.

(**) 2005-től.

Szakpolitikai koherencia és eredményesség

2009-ben az uniós polgárok fele nyilatkozott úgy, hogy bízik az Európai Parlamentben, és ezzel a főbb uniós intézmények közül a Parlament kapta a legtöbb bizalmat. Kevesebb polgár nyilatkozott úgy, hogy bízik az Európai Bizottságban, illetve az Európai Unió Tanácsában.

Az Európai Parlament élvezi a legnagyobb bizalmat a főbb uniós intézmények közül

2007 és 2009 között az új uniós jogsértési esetek száma jelentősen, 212-ről 142-re csökkent. Ez főként két szakpolitikai területen történt csökkenésnek volt köszönhető: belső piac, illetve bel- és igazságügy. Azonban lényeges különbségek voltak a különböző szakpolitikai területek között.

Csökkenés az új jogsértési ügyekben, illetve az uniós jog átültetése meghaladta a célkitűzés szintjét

Az Európai Tanács 2001-ben azt a célkitűzést határozta meg, hogy a nemzeti hatóságoknak 98,5%-os arányban kell átültetniük az uniós jogot. Bár 2009-ben a teljes átültetési arány kevéssel a 98,5%-os célkitűzés felett állt, számos szakpolitikai területen alacsonyabb átültetési arány volt tapasztalható.

Nyitottság és részvétel

Az EU egészében 2000 és 2010 között a nemzeti parlamenti választásokon a

Nemzeti

részvételi arány kis mértékben csökkent. Általánosságban többen vettek részt a nemzeti, mint az európai parlamenti választásokon.

választásokon a részvételi arány kis mértékben csökkent

Az alapvető közszolgáltatások elektronikus kormányzás útján való igénybe vételének lehetősége az EU-ban kiterjedt és 2002 óta egyenletesen nő, valamint ennek kihasználtsága az egyes polgárok által 2005 és 2010 között fokozódott. A tagállamok között azonban jelentős eltérések tapasztalhatóak.

Az elektronikus kormányzás hozzáférhetősége és kihasználtsága bővül

Gazdasági eszközök

2000 és 2009 között az EU-ban eltolódás történt a környezetvédelmi adók felől a munkát terhelő adók felé. Ez összeegyeztethetetlen az EU fenntartható fejlődési stratégiájának azon célkitűzésével, hogy az adóterheket a munkáról az erőforrásokra, az energiafelhasználásra és/vagy szennyezésre hárítsák át.

A környezetvédelmi adók és a munkát terhelő adók aránya csökkent